

ROZDZIAŁ 2.

ROLA INSTYTUCJI WSPIERAJĄCYCH ROZWÓJ SEKTORA MSP W REGIONIE ŁÓDZKIM

Agnieszka Zakrzewska – Bielawska¹

1. Wprowadzenie

Sektor MSP stanowi podstawę funkcjonowania współczesnych gospodarek rynkowych, w tym również gospodarki polskiej. Dlatego konieczne staje się zbudowanie odpowiedniego systemu promocji oraz wsparcia dla tego sektora. Rozwój przedsiębiorczości zależy przede wszystkim od warunków stwarzanych przez istniejącą strukturę przestrzenną gospodarki, społeczności lokalne i władzę. Wśród działań pomocowych dla MSP można wyróżnić działania w ramach ładu społeczno – gospodarczego (regulacje prawne dotyczące poprawy warunków ramowych, np. prawa pracy, ubezpieczeń społecznych itp., poprawę infrastruktury oraz zwalczanie przeszkód biurokratycznych) oraz działania interwencyjne w przebiegu procesów gospodarczych (działania zmierzające do poprawy kondycji finansowej przedsiębiorstw, np. ulgi podatkowe, kredyty, dodatki inwestycyjne oraz podnoszenie wiedzy i kwalifikacji, np. kursy, szkolenia doradztwo dla przedsiębiorców).² Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, zwiększenie ich konkurencyjności i wykorzystanie szans stwarzanych przez Unię Europejską możliwe są pod warunkiem prowadzenia przez państwo odpowiedniej polityki wobec tego sektora. Punktem wyjścia takiej polityki powinno być stworzenie systemu, który pozwoliłby na racjonalne wspieranie przedsiębiorstw przy wykorzystaniu środków unijnych.³ System instytucjonalnego wsparcia MSP, który tworzą zarówno instytucje publiczne, instytucje prowadzące działalność typu non – profit, jak również instytucje komercyjne powinien być łatwo dostępny, a usługi świadczone przez tego

¹ Dr inż., adiunkt w katedrze Zarządzania Politechniki Łódzkiej

² M. Nowak: *Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce i Niemczech* [w:] M. Fic [red.], *Polityka regionalna i lokalna w aspekcie wejścia Polski do UE*, PWSZ, Sulechów 2004, s.233.

³ S. Jankiewicz: *Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw jako priorytet polityki gospodarczej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2004, s.118.

typu instytucje powinny mieć wysoki poziom i umiarkowaną cenę. Celem referatu jest przedstawienie roli instytucji wspierających rozwój sektora MSP i ocena ich funkcjonowania w regionie łódzkim.

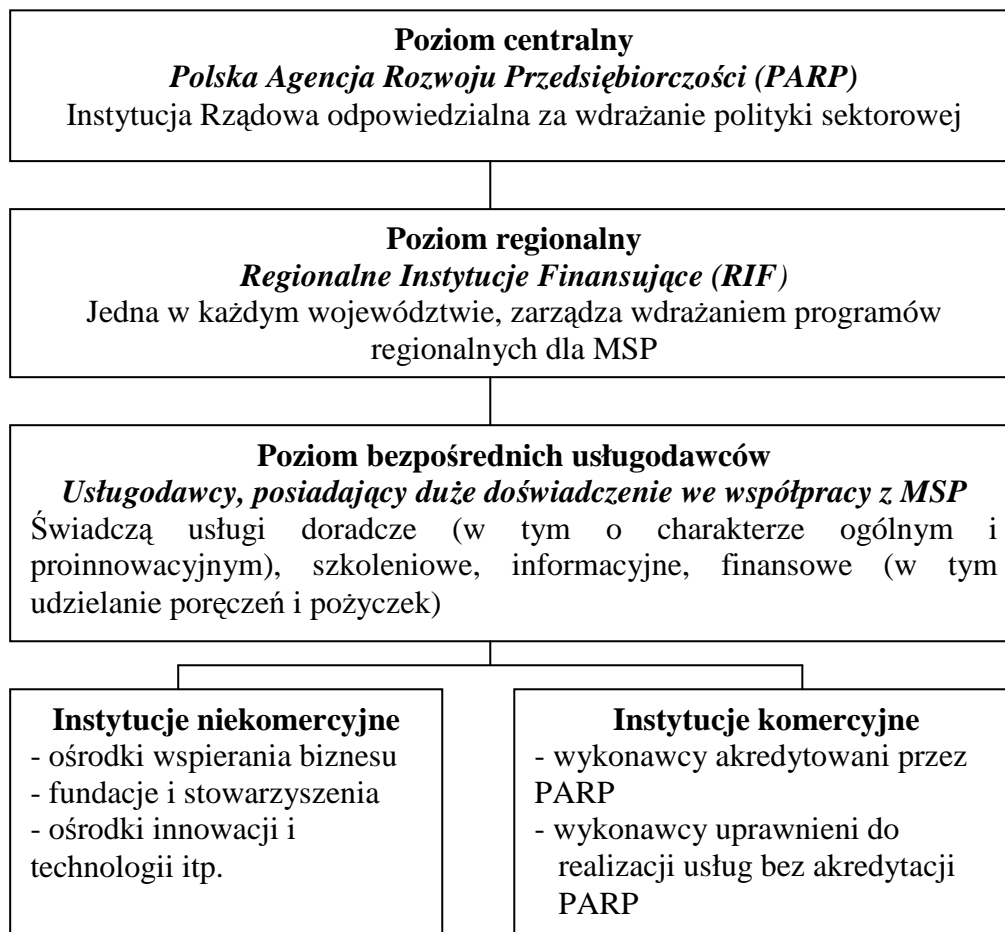
2. System wspomaganie rozwoju sektora MSP w aglomeracji łódzkiej

System wsparcia rozwoju przedsiębiorczości w Polsce to struktura zaangażowana we wdrażanie programów służących wzmocnieniu sektora małych i średnich przedsiębiorstw, obejmująca zarówno sieci i struktury organizacyjne oraz instytucjonalne, jak i instrumenty wsparcia skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw. System opiera się na współpracy partnerów na trzech poziomach działania, co obrazuje rysunek 1. Bloki zacienione odpowiadają partnerom zarejestrowanym w Krajowym Systemie Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw- KUS. KUS jest ogólnopolską siecią współpracujących ze sobą, niekomercyjnych organizacji. Członkowie KUS są niezależni i samofinansujący się, a uczestnictwo w systemie jest dobrowolne. Z założenia Krajowy System Usług jest systemem otwartym, tzn. ośrodki mogą w każdej chwili rozpocząć współpracę w ramach KUS.

Poziom centralny to Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), która jest agencją rządową utworzoną w 2001r., a celem jej działania jest udział w realizacji programów rozwoju gospodarki, w szczególności w zakresie wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, eksportu, rozwoju regionalnego, a także tworzenia nowych miejsc pracy i przeciwdziałania bezrobociu. Zadaniem agencji jest zarządzanie funduszami pochodzącymi z budżetu państwa i Unii Europejskiej, przeznaczonymi na wspieranie przedsiębiorczości i rozwój zasobów ludzkich, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw.

Poziom wojewódzki to Regionalne Instytucje Finansujące (RIF). Są one partnerem PARP i zajmują się promowaniem i rozpowszechnianiem informacji o programie rozwoju przedsiębiorczości, przyjmowaniem wniosków o udzielenie dotacji, przygotowywaniem i podpisywaniem umów o dzielenie dotacji z beneficjentami, przekazywaniem płatności beneficjentom, kontrolowaniem umów świadczonych beneficjentom przez wykonawców, nadzorowaniem prawidłowości dostępu do dotacji. Przy każdej RIF działa Punkt Konsultacyjny (PK), pełniący funkcję instytucji pierwszego kontaktu dla małych i średnich przedsiębiorców.

Rysunek 1. System wsparcia rozwoju przedsiębiorczości w Polsce

Źródło: *Partner Przedsiębiorcy, Ogólnopolski Informator Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 2005, s.7.*

Na poziomie lokalnym pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw świadczą ośrodki współpracujące ze sobą w ramach sieci KUS, ośrodki prowadzące Punkty Konsultacyjno – Doradcze oraz inne podmioty sektora publicznego i prywatnego. Do lokalnych instytucji wspierających przedsiębiorczość zalicza się: ośrodki szkoleniowo – doradcze, agencje rozwoju regionalnego, centra transferu technologii i informacji i parki technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości, izby gospodarcze: regionalne i branżowe oraz fundusze pożyczkowe i poręczeniowe.⁴ Podstawowe działania wspierające przedsiębiorców, programowane i realizowane w województwach, współfinansowane środkami pomocy unijnej, obejmują następujące instrumenty:

⁴ P. Żuromski: *Małe i średnie przedsiębiorstwa w Polsce. Instrumenty wspierania konkurencyjności*, Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Łódź 2006, s.44.

- doradztwo ogólne i specjalistyczne dla MSP w fazie rozwoju lub ustabilizowanego wzrostu, przygotowujące do działania i konkurowania na jednolitym rynku europejskim;
- doradztwo ogólne i specjalistyczne dla MSP eksportujących oraz doradztwo ogólne i szkolenia dla przedsiębiorców zamierzających rozpocząć działalność eksportową;
- doradztwo ogólne i specjalistyczne dla MSP prowadzących inwestycje związane z komputeryzacją firmy oraz wykorzystaniem Internetu w działalności gospodarczej;
- dotacje inwestycyjne na finansowanie części inwestycyjnej planów rozwoju, które powstaną w następstwie pomocy doradczej uzyskanej w ramach programu.

Ponadto pomoc doradczo – szkoleniową oraz wsparcie finansowe powinny otrzymać inicjatywy dotyczące rozwoju sfery instytucjonalnej, pomagające tworzyć i rozwijać w regionie instytucje otoczenia biznesu. Do tego typu organizacji zaliczyć można: inkubatory przedsiębiorczości, centra informacji gospodarczej, centra wspierania biznesu, centra obsługi inwestora, centra transferu technologii oraz parki technologiczne. Konieczna jest również budowa instytucji finansowych wspierających inwestycje przedsiębiorców: fundusze poręczeniowe, fundusze pożyczkowe, fundusze wysokiego ryzyka itp.

Województwo łódzkie zajmuje powierzchnię ponad 18 tys. km² i zalicza się do obszarów o średniej gęstości firm należących do sektora MSP. Na przełomie lat 2001-2005 ich liczebność wahała się od 222 tys. w 2001 roku do 249 tys. firm w roku 2005. Region łódzki należy do regionów głębokiej restrukturyzacji. Jednym z przejawów restrukturyzacji łódzkiego przemysłu było znaczące powstawanie małych i średnich przedsiębiorstw. Dominują tu mikroprzedsiębiorstwa (o zatrudnieniu do 9 osób), które według danych GUS na 2005r. stanowiły 95% wszystkich MSP w regionie. Firmy małe (o zatrudnieniu od 10 do 50 osób) stanowiły 4,2%, zaś średnie 0,8% wszystkich MSP. Województwo łódzkie plasuje się na szóstym miejscu w Polsce i stanowi ok. 6,8% w ogólnej liczbie podmiotów sektora MSP.⁵ Jest to, więc znaczące miejsce i udział w skali kraju, co wymaga sprawnego i efektywnego systemu wspomagania rozwoju małych i średnich firm w tymże regionie.

Wśród instytucji wspomagających rozwój MSP w regionie łódzkim można wyróżnić min.:

- Izbę Rzemieślniczą w Łodzi – jest społeczno – zawodową organizacją samorządu rzemiosła i związkiem pracodawców. Rozpoczęła działalność w 1929r, a wśród wielokierunkowych działań izby wyróżnić można: szkolenia przeprowadzane we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, doradztwo prawno – ekonomiczne, pomoc w

⁵ Raport „Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej 2001-2005”, GUS, Warszawa 2002-2006; Raport „Statystyka Łodzi 2001-2005”, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2006.

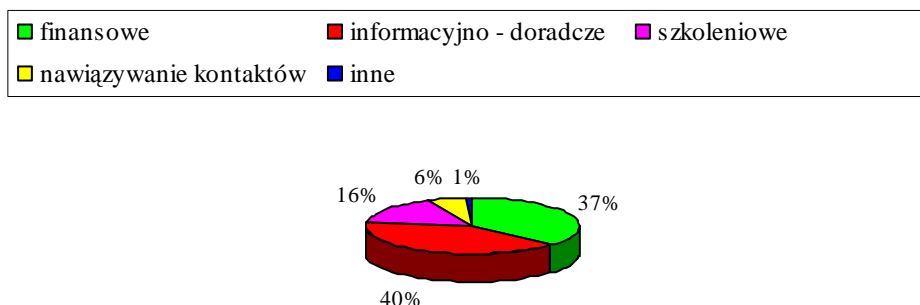
udziale w imprezach wystawienniczo – handlowych oraz nawiązywanie kontaktów handlowych, usługi z zakresu małej poligrafii, np. wizytówki, metki, ulotki reklamowe;

- Łódzką Izbę Przemysłowo – Handlową – istnieje od 1990r. i jest największą organizacją samorządu gospodarczego w regionie. Skupia ponad 400 podmiotów gospodarczych i świadczy usługi w zakresie: doradztwa i szkolenia, informacji, kojarzenia partnerów, organizowania lobbingów, legalizowania dokumentów handlowych, sprzedaży druków świadectw pochodzenia i druków SAD;
- Fundację Rozwoju Przedsiębiorczości – jest organizacją pozarządową powstałą w 1991r. świadczącą usługi szkoleniowe i doradcze. Swoją działalność statutową realizuje poprzez Punkt Kontaktowy Programów Ramowych Unii Europejskiej, Gminne Centrum Informacji, Europejski Ośrodek Informacyjno – Doradczy dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw EUROPARTNER. Działa w KSU oraz Krajowej Sieci Innowacji;
- Łódzką Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. – powstała w 1992r. i koncentrującą się na wspomaganiu rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie instrumentów finansowych, pomoc szkoleniową, doradczą i informacyjną. W jej ramach działa Punkt Konsultacyjny dla MSP, Regionalny Fundusz Pożyczkowy oraz Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych dla MSP;
- Fundację Inkubator – powstała w 1992r i obejmującą Inkubator Przedsiębiorczości, Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości, Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości, Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii, Euro Info Center. Można tu uzyskać każdego rodzaju wsparcie od usług informacyjno – doradczych poprzez pomoc lokalową, transfer technologii, na wsparciu finansowym kończąc;
- Fundusz Mikro – założony został w 1994r. by promować rozwój małych przedsiębiorców poprzez udostępnianie kapitału w formie pożyczek właścicielom małych firm;
- Regionalną Izbę Gospodarczą w Łodzi – która powstała w 1999r. jako organizacja samorządu gospodarczego reprezentująca interesy zrzeszonych w niej podmiotów w zakresie ich działalności gospodarczej wobec organów administracji państwowej i samorządowej. Wśród usług świadczonych przez izbę można wymienić pomoc doradczą i szkoleniową, kojarzenie partnerów, wdrażanie Systemów Zarządzania Jakością, sporządzanie dokumentacji aplikacyjnej dla firm oraz instytucji samorządu lokalnego;
- Powiatowy Urząd Pracy – oferuje wsparcie w postaci dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy;

- Urząd Miasta Łodzi – oferuje program pomocy regionalnej dla przedsiębiorców inwestujących i tworzących nowe miejsca pracy na terenie miasta Łodzi. Program ten dotyczy udzielania pomocy w formie zwolnień od podatku od nieruchomości.

W celu analizy i oceny obecnego stanu systemu wspomagania małych i średnich przedsiębiorstw w regionie łódzkim przeprowadzono w 2007r. badanie w formie wywiadu bezpośredniego w 7 instytucjach niekomercyjnych udzielających wsparcia w regionie łódzkim.⁶ Z przeprowadzonego badania wynika, że najczęstszymi klientami instytucji wspomagających sektor MSP są najmniejsze firmy. Respondenci ocenili, że mikroprzedsiębiorstwa stanowią ok. 54% wszystkich firm szukających wsparcia, 33% to małe przedsiębiorstwa, zaś 13% średnie. Wśród usług oferowanych przez instytucje wspierające największym zainteresowaniem cieszyły się usługi informacyjno – doradcze (40%) oraz finansowe (37%), co przedstawiono na rysunku 2.

Rysunek 2 Rodzaje wsparcia, z których najczęściej korzystają przedsiębiorcy, według opinii badanych instytucji wspierających MSP.

Źródło: Badania własne

Z pomocy finansowej najczęściej korzystają przedsiębiorstwa małe (szacowany ich udział wskazywany przez poszczególne instytucje finansowe wynosił ok. 60% wszystkich pożyczkobiorców). Najczęściej brano pożyczki na inwestycje związane z zakładaniem nowego przedsiębiorstwa lub jego modernizację. Zarówno w Powiatowym Urzędzie Pracy, jak i Regionalnym Funduszu Pożyczkowym równie często wskazywano, że przedsiębiorcy przeznaczali uzyskane środki finansowe na tworzenie nowych stanowisk pracy. Usługi informacyjno – doradcze dotyczyły przede wszystkim programów pomocowych i funduszy strukturalnych oferowanych przez Unię Europejską. Podobnie wśród usług szkoleniowych najczęściej przedsiębiorcy wybierają szkolenia związane z

⁶ Wywiad bezpośredni przeprowadzony był z przedstawicielami następujących instytucji: Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego, Izby Rzemieślniczej w Łodzi, Regionalnej Izby Gospodarczej, Izby Przemysłowo – Handlowej w Łodzi, Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Funduszu Mikro.

pozyskiwaniem dotacji z funduszy unijnych oraz szkolenia z zakresu rozpoczynania działalności gospodarczej. Wśród innych usług badani wskazywali działania związane z organizacją targów, działania lobbingowe, wywiad gospodarczy i legalizację dokumentów.

Na pytanie, jak oceniają Państwo system wspomaganie małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, większość badanych instytucji ocenia politykę rządu wobec tego sektora jako złą. Tylko 3 ośrodki oceniły ten system jako średnio dobry. Przyczyną tak nieprzychylniej opinii są trudności we współpracy tych instytucji z organizacjami rządowymi tworzącymi ten system. Wskazywano przede wszystkim na rozbieżności w interpretacjach przepisów prawnych i kryteriach oceny wniosków aplikacyjnych o dotacje z funduszy strukturalnych UE. Ponadto wskazano także na nieprzychylną wobec przedsiębiorców politykę makroekonomiczną rządu. Zarówno polityka fiskalna, jak i uregulowania prawne związane z kosztami pracy nie ułatwiają funkcjonowania małym i średnim firmom oraz nie stymulują do dalszego rozwoju. Wręcz przeciwnie wysokie koszty pracy nie zachęcają do zatrudniania nowych pracowników, a często zmuszają nawet do ich zwalniania.

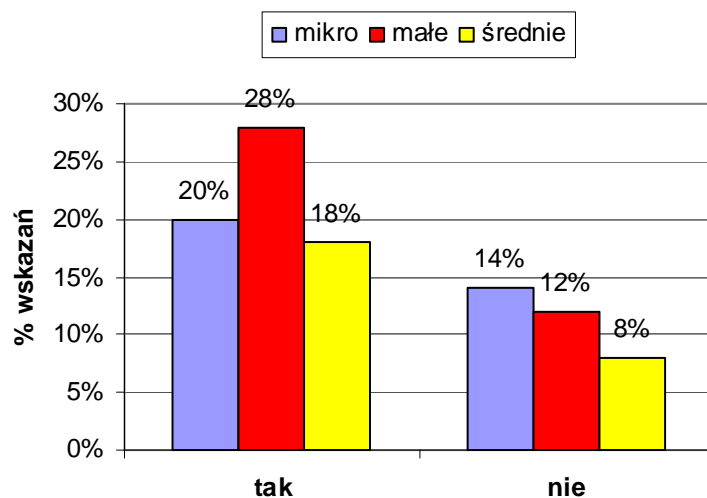
Należy także zaznaczyć, że nie wszystkie przedsiębiorstwa sektora MSP są zainteresowane uzyskaniem pomocy z instytucji okołobiznesowych. Najczęstszą przyczyną braku takiego zainteresowania według badanych instytucji jest fakt, że przedsiębiorcy w ogóle nie wiedzą o możliwości uzyskania takiej pomocy lub wiedzą, że coś takiego istnieje, lecz nie mają pojęcia gdzie należy się o takie wsparcie zgłosić. Rodzi się zatem pytanie czy łódzcy mali i średni przedsiębiorcy efektywnie wykorzystują system wspomaganie ich rozwoju oferowany w regionie?

3. Analiza wykorzystania systemu wspomaganie rozwoju przez łódzkie małe i średnie przedsiębiorstwa

W celu dokonania oceny wykorzystania systemu wspomaganie rozwoju MSP przez łódzkich przedsiębiorców, określenia ich potrzeb w tym zakresie, jak i poznania ich opinii na temat samego wsparcia i instytucji je oferujących przeprowadzono w 2007r. badania ankietowe na próbie 50 firm MSP z regionu łódzkiego.⁷ Respondentów poproszono o opinię na temat znajomości i dostępności do informacji o systemie wspomaganie rozwoju małych i średnich firm w Łodzi. Większość respondentów (80%) słyszało o takim systemie. Najczęściej informacje o nim pozyskiwano z Internetu (45% badanych) i od znajomych (43 %). Rzadziej informacje o systemie wsparcia MSP respondenci uzyskiwali poprzez media (prasę, radio, telewizję). Na to źródło informacji wskazało tylko 20% respondentów. Pomimo wiedzy o istnieniu w Polsce, jak i w Łodzi systemu wspomaganie rozwoju MSP, 33% respondentów odpowiedziało, że nie korzysta z żadnej z oferowanych form pomocy (rysunek 3).

⁷ W badaniu wzięły udział mikroprzedsiębiorstwa (34% próby), małe przedsiębiorstwa (40%) oraz średnie firmy (26%). Respondentami byli właściciele tych przedsiębiorstw lub wskazane przez nie osoby.

Rysunek 3. Korzystanie z systemu wspomaganie rozwoju MSP przez badane przedsiębiorstwa

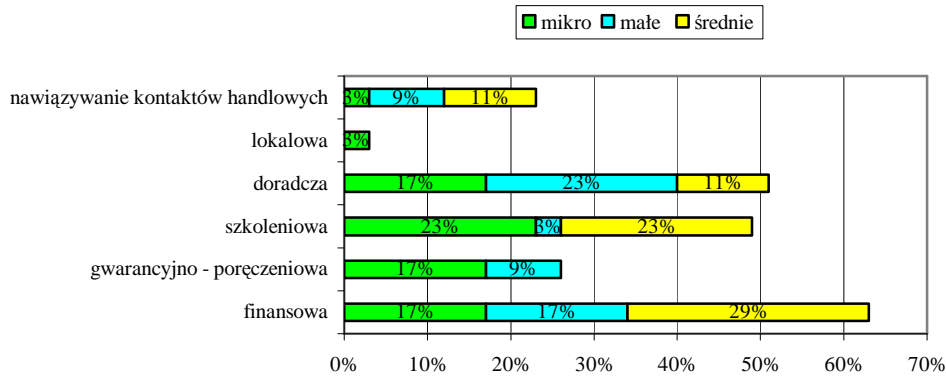
Źródło: Badania własne

Za najczęstsze powody braku zainteresowania jakimkolwiek wsparciem ze strony organizacji wspomagających rozwój sektora MSP respondenci podawali zbyt skomplikowane procedury aplikowania o wsparcie, zwłaszcza w odniesieniu do programów i funduszy unijnych. Wśród innych barier wymieniano brak czasu na działania związane zarówno z poszukiwaniem informacji o dostępnych programach pomocowych, jak i odbywaniem szkoleń czy spotkań konsultacyjnych.

Wśród firm, które korzystają ze wsparcia największym zainteresowaniem (rysunek 4) cieszy się pomoc finansowa (aż 63% respondentów wskazało na korzystanie z tego rodzaju pomocy). Obejmuje ona zarówno dotacje unijne przeznaczone na cele inwestycyjne, jak i refundacje kosztów związanych z tworzeniem nowych stanowisk pracy. Badani mikroprzedsiębiorcy uzyskane środki przeznaczali na rozpoczęcie działalności gospodarczej (przedsiębiorstwa nowopowstające) lub na inwestycje i modernizację środków trwałych majątku firmy. Kolejną usługą cieszącą się powodzeniem wśród badanych przedsiębiorstw jest pomoc doradcza (51% firm) i szkoleniowa (49%). Wśród szkoleń respondenci najczęściej wskazywali na szkolenia z zakresu tworzenia biznes planów, rachunkowości i podatków, przygotowywania wniosków aplikacyjnych o fundusze z UE. Zaś wśród usług doradczych największym zainteresowaniem cieszyły się konsultacje z zakresu dostępnych programów pomocowych i uzyskania dotacji celowych z funduszy UE oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Najmniejsze zainteresowanie dotyczy pomocy lokalowej oferowanej przez inkubatory przedsiębiorczości. Spowodowane jest to zapewne niewielką liczbą organizacji oferujących tego typu pomoc, w przypadku Łodzi dostępna ona była tylko w ofercie Fundacji Inkubator. Większość respondentów wskazała także, że nie była to pomoc jednorazowa. Tylko w 5 przedsiębiorstwach oferowane wsparcie miało charakter jednorazowy. Usługami, z których badane firmy korzystały

kilkakrotnie były usługi doradcze i finansowe związane z refundacją kosztów tworzenia nowych stanowisk pracy.

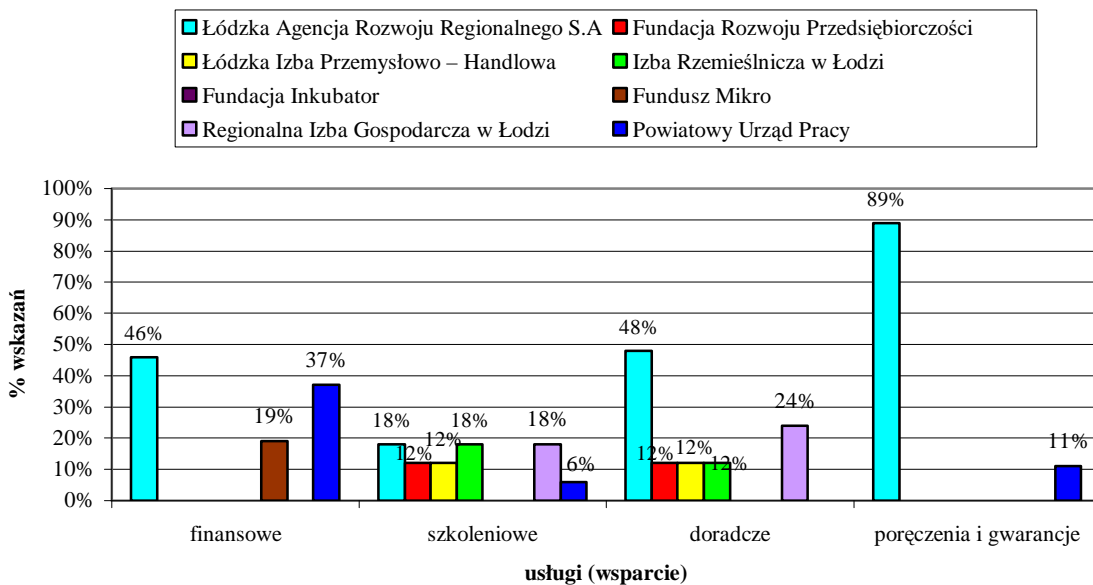
Rysunek 4. Rodzaje pomocy najczęściej wykorzystywane w badanych przedsiębiorstwach

Źródło: Badania własne

W zależności od rodzaju szukanej pomocy respondenci wybierali różne instytucje działające w regionie łódzkim. Szczegółowe dane na ten temat przedstawia rysunek 5.

Rysunek 5. Najczęściej wybierane instytucje wspierające rozwój MSP w zależności od typu usług (wsparcia)

Źródło: Badania własne

Instytucją pomocową, która najczęściej udzielała wsparcia badanym firmom była Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. Jako łódzki przedstawiciel PARP-u oferowała każdy rodzaj wsparcia od finansowego po poręczenia i gwarancje. Kolejną często wybieraną przez badane firmy instytucją był Powiatowy Urząd Pracy, zwłaszcza jeśli chodzi o wsparcie finansowe. W zakresie usług szkoleniowych i doradczych zainteresowaniem respondentów cieszyły się także Regionalna Izba Gospodarcza w Łodzi, Izba Rzemieślnicza w Łodzi, Łódzka Izba Przemysłowo – Handlowa oraz Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości. Z usług Fundacji Inkubator skorzystało tylko 19% badanych firm i to wyłącznie w zakresie wsparcia finansowego. Z usług pomocowych oferowanych przez Urząd Miasta Łodzi nie skorzystało żadne z 50 badanych małych i średnich przedsiębiorstw. Respondentów poproszono także o ocenę jakości świadczonych usług przez poszczególne instytucje. Najwyższą ocenę uzyskała Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. zarówno w odniesieniu do usług doradczych i szkoleniowych, jak i poręczeń świadczonych przez Fundusz Poręczeń Kredytowych działający przy agencji.

Biorąc zaś pod uwagę dostępność do usług pomocowych większość badanych przedsiębiorstw oceniała ją jako zadowalająco dobrą. Ci co ocenili ją negatywnie wskazywali jednocześnie na wadliwy system informowania o dostępnych formach pomocy, bądź nadmierne wymagania formalne, jakie musieli spełnić aplikując o wsparcie.

4. Podsumowanie

Regionalne i lokalne instytucje wspomagające rozwój przedsiębiorczości są jednym z elementów zapewniających pomyślność realizacji rządowego systemu wspomagania małych i średnich przedsiębiorstw obejmujących prawne, finansowe, organizacyjne i informacyjno – szkoleniowe instrumenty wspierania działalności i rozwoju tego sektora gospodarki. Na terenie aglomeracji łódzkiej funkcjonuje instytucjonalny system wspomagania małych i średnich przedsiębiorstw obejmujący zarówno instytucje typu non-profit, jak i instytucje komercyjne. Oferują one różnego rodzaju wsparcie dla małych i średnich firm. Od pomocy finansowej, poprzez pomoc szkoleniową, doradczą, informacyjną, lokalową itp. Z przeprowadzonych badań wynika, że łódzcy przedsiębiorcy wykazują wysoki poziom świadomości istnienia systemu wspomagania rozwoju przedsiębiorstw z sektora MSP, choć same usługi cieszą się zróżnicowanym powodzeniem. Część firm nie jest zainteresowana korzystaniem ze wsparcia ze względu na czas, jaki należy poświęcić zarówno na zdobycie informacji o aktualnej ofercie instytucji wspomagającej, działania aplikacyjne, aby to wsparcie uzyskać, jak i na same spotkania konsultacyjno – doradcze. W opinii zarówno przedsiębiorców, jak i instytucji wspomagających rozwój MSP w regionie łódzkim, jak i w Polsce słabością systemu pomocy publicznej w naszym kraju jest niedostateczna jego przejrzystość oraz zła

struktura. Większość działań rządu na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce pozostaje w sferze deklaratywnej. Polityka państwa powinna przybrać bardziej aktywny charakter, a większe i dokładniejsze zainteresowanie potrzebami polskich przedsiębiorców i dostosowanie do nich działań pomocowych poprzez zmniejszenie wymagań formalnych i uproszczenie procedur, z pewnością usprawniłoby ten system. Bowiem system wspomagania rozwoju sektora MSP ograniczający się jedynie do dotacji, szkoleń czy konsultacji nie jest wystarczającym rozwiązaniem.

Literatura

1. Jankiewicz S.: *Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw jako priorytet polityki gospodarczej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2004
2. Nowak M.: *Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce i Niemczech* [w:] M. Fic [red.]: *Polityka regionalna i lokalna w aspekcie wejścia Polski do UE*, PWSZ, Sulechów 2004
3. *Partner Przedsiębiorcy*, Ogólnopolski Informator Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 2005
4. Raport „Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej 2001-2005”, GUS, Warszawa 2002-2006
5. Raport „Statystyka Łodzi 2001-2005”, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2006
6. Żuromski P.: *Małe i średnie przedsiębiorstwa w Polsce. Instrumenty wspierania konkurencyjności*, Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Łódź 2006

Streszczenie

Małe i średnie przedsiębiorstwa są bardzo ważnym elementem każdej rozwiniętej gospodarki rynkowej. Dlatego też konieczne staje się zbudowanie odpowiedniego systemu promocji oraz wsparcia dla tego sektora. Celem referatu jest przedstawienie roli instytucji wspierających rozwój sektora MSP i ocena ich funkcjonowania w regionie łódzkim.